

POLGÁRTÁRS.

Társadalmi, ipar, kereskedelmi, tanügyi s közgazdasági lap.

Előfizetési díj: egy évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt. 50 kr.
Az előfizetési díjak Kutasi Imre könyvnyomdájába intézendők.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: kismesteru. 1835. sz.

Hirdetések: a legutányosabb árszámítás mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel.
Bélyegdíj minden közlésnél: 30 kr. — Nyílt tér petit sora 20 kr.

Előfizetésre való felhívás.

A „POLGÁRTÁRS” második évfolyamára előfizetést nyitunk.

Lapunk eddigi pályafutására utalva, tiszteletteljes bizalommal hívjuk fel a n. é. művelt közönséget a „Polgártárs” további pártfőzására.

Társadalmi, ipar, kereskedelmi, tanügyi s közgazdasági lapot adunk továbbra is, a politika teljes kizárásával. S e tekintetben bátran merjük állítani, hogy **e nemü tartalmasabb lap a vidéken rem létezik.**

Felölleli lapunk a társadalom és közélet minden ágazatát, s szabadulva önállósággal vitatja a felmerülő kérdéseket.

Kitünő munkatársaink közül felemlítjük a következőket: Ábrányi Emil, Benedek Aladár, Benedek Sándor (Suhogó), Borostyáni Nándor, Biki Károly, Dengi János, Dolinay Gyula, Elek Lajos, Futó Mihály, Fazekas Sándor, Gergely Károly, Gottlieb Ferenc, Grünvald József, György Aladár, Hamar László, Herceg János, Hógyes Károly, Huszár Imre, Illyés Bálint, Józsa Oszkár, Kállay István, Kiss Albert, Kovács Lajos, Kristóf János, Kun Pál, Lukács Emil, Lukács Ödön, Margitay Dezső, Pápai Pál, Pataky Árpád, Péter Gábor, Prém József, Rác Mihály, Revicki Gyula, Szabó Endre, Szemere Miklós, Szombati János, Szoboszlai Sándor, Tóvölgyi Titusz, Vozári Gyula stb.

A jövő évben **Dr. Tolle** lapunkban közölni fogja: „**Levelek egy fiatal asszonyhoz**” című cikkeit.

Előfizetési ár marad az eddigi. **Egész évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt. 50 kr.**

Az előfizetési pénzek kéretnek úgy helyből, mint vidékről, mielőbb Kutasi Imre könyvnyomdájába, (Debrecenbe) küldenti.

Melegen ajánljuk lapunkat a n. é. közönség pártoló figyelmébe s támogatásába. Tisztelettel, Debrecenben, 1877. dec. hóban.

Vadon Sándor,
főmunkatárs.

Szatmári Károly,
felelős szerkesztő s lap tulajdonos.

Uj esztendő, régi ember.

Az idő végtelen kerekén még egy fordulót, s benne leszünk a jövő azon pillanatában, melyet a másik pillanat már a mult kolosszális tömegéhez dob, mint zsidó lóki a többihez az ócska mellényt.

Uj év! és nem új idő. A meglevőnek szakadatlan folytatása, melyet hiába igyekszik barrikádokkal elkeríteni a furfangos emberi ész, a folytonosság perpetuum mobile-je mozog úgy, mint mozgott a pyramisok kőkorszakában, s fog mozogni százezer esztendő múlva, midőn talán saját önmagától szobrosodó ábrázatunkat fogja mutogatni a bálás utód, hogy „nézd fiam, itt van egy mumiá, százezer esztendőös öregapád!”

És az idő akkor sem lesz vénebb, mint most! Az ő évei nem kevesednek a mult világának rohamos szélesbedése által: marad a régi. — A régi, mint az ember! Az az ember, a ki új esztendőt remél, ujat számllál, s maga is folytonosan a régi; az a jámbor ós, ki már testvérét fabunkóval verte agyon!

Talán van az idő és ember eszméje közt valami atyafiság? Talán az idő végtelensége, házastársa az ember bűnének és gyarlóságának, mely folytonosságában szintén makacsul következetes? Ki tudja?

Századok vonulnak el előttünk, s a századok nem hazudtolják meg a feltevést.

Kain, ki Ábelt agyonütötte, ma is él! Semiramis iszonyu szerelmének sirlemékeit hirdetik a megcsalt szerelem áldozatai a méregben és a golyóban! A Herosztratosok dicsősége ma is vonza a gazembereket. Ephialtes lehetőségével embert-lealacsonyító árulása nem egyedül bosszantja a jelent, míg az árulás arcátlanul pengeti vérdíját.

Az irigység, kéjvágy, hűtlenség, a büntöl sem riadó dicsvágy, s alávaló pénzszomj megtestesített eszményképeit ujjal mutathassa meg a több ezer éves társadalom mozgó alakjai közt, midőn rágalmaznak, lesben állnak az élet, becsület és szűzi ártatlanság ellen, midőn a gazember dicsőségeért templomot rabolnak ki s az oltárt megtörtöztetik, — midőn minden alacsony eszköz után mo-

hó vágygyal kapkodnak, csak hogy elérjék céljukat: a rangot, a dicsőséget, a vagyont!

Oh! a kígyó, mely Éva anyánkat elcsábítja, itt hagyta a világnak sima nyelvét a bűnök csábító mezében, mely után kapkod a gyarló ember, csak hogy külső világának fényét, habár belső világának romjain is, feléptesse.

És hol van ennek magyarázata? Az ember gyarlóságában? magában az emberben? A teremtés keze nem működik itt, midőn egyik embert oly előnyökkel ruházta fel, melyekkel a másik nem bír, midőn ösztönt és erőt adott neki, hogy előnyét kizsákmányolja?

Ezen török meg az egyenlőség elve: az ember boldogsága, ujjá létele! És marad mindig az ő ember! A ki harcol egymás érdekei ellen, a kit rang vágy, a pénzszomj és dicvágy álfénye vezérel, a ki gyakorolja az állatok jogát, melynek alapján az oroszán leüti a leopárdot, a leopárd leüti a medvét, s a medve a szelíd bárányt! Az erősebb győz, és azután vae victis!

Ezért állat az ember. Igyekezék minél kevésbé lenni állat, s akkor lesz jobb ember, boldogabb ujesztendő! Adjon isten boldog új esztendőt! —

Benedek Sándor.

— **Rögtönbiráskodás.** A bel- és igazságügyi magyar királyi miniszterek egyetértőleg elrendelték, hogy Z e m p l é n m e g y e t e r ü l e t é n g y u j t o g a t ó k e l l e n e g y é v i i d ő t a r t a m a l a t t, a r ö g t ö n b i r á s k o d á s i e l j á r á s v é t e s s é k i o g a n a t b a.

— **A mérlegek, mértékek és súlyok** használat folytán kopnak és rongálódnak; mi miatt azok kijavítása válik szükségessé; megtörténhet ekkor, hogy több tekintetben hiányos javítás eszközöltesik, s a bélyeg helytelenül válik. A kereskedelmi miniszter tehát elrendelte, hogy minden javítás a kértül mérleg, mérték és súly régi bélyege hatálytalaná válik, s az illető iparosokra nézve már korábban megállapított bírság terhe alatt kötelesek az illetők a mértékeket újra hitelesíttetni.

— **Tissandier** Gaston, a legtapasztaltabb aereonauták egyike, e napokban könyvet adott ki Párisban legutazásairól. A fölötté érdekes könyvben Tissandier leírja a többi közt mind az a régi utakat is, melyek Páris ostroma alatt történtek. A szerző meg van győződve, hogy a léghajó hadi célokra nagy mértékben

hasznosítható s bebizonyítja, mely hiányos összeköttetése lett volna Párisnak a külvilággal a szervezett léghajószolgálat nélkül az ostrom ideje alatt, a mikor is nem kevesebb mint 64 léghajó hagyta el Páris, melyek közül az ellenség csak ötöt fogott el, kettő pedig a tengerbe esett, — a többi azonban szerencsésen célját érte, 64 léghajó tette meg a merész utat 91 utassal. 363 postagalambbal s 9000 kilogramm levél- és távirati sürgőnyzállítmánnyal.

Örömmel vettem a meghívót azon irodalmi ünnepélyre, mely a jövő 1878. év első napján a debreceni irodalombarátok által — pártkülömbőség nélkül — rendezték a „Debrecen” helybeli politikai lap 10-ik évi fenállásának emlékére.

Jól tudjuk, hogy a változó idők folyamán, sulyosabbnál körülmények után nem kis feladat volt amaz irodalmi vállalatot a jelenlegi virágzó állapotára emelni. Annál magasztosabb, annál dicsőbb, hogy megülhetjük annak 10-ik évi jubileumát.

Lapunkkal a „Debrecen” mondhatni, testvéri viszonyban él, a mennyiben felelős szerkesztője egy és ugyanaz, bár az irány eltűt.

A „Polgártárs” részéről sokszoros örömmel üdvözlöm azért a „Debrecen” ez ünnepélye alkalmából, mint oly irodalmi vállalatot, mely régös pályafutása alatt mindig becsülettel állta meg helyét.

Szerkesztőjét, ki ama lap fenállása óta működik vaskövetkezetességgel, nem üdvözölhetem e helyen a köztünk levő benső viszonynál fogva. Elég üdvözlöt legyen rá nézve azon elismerés melyet a jubileum alkalmából az irodalombarátok s a közönség adnak át neki.

A közönség elismerése az író legszebb jutalma.

Éljen a „Debrecen” lap társunk!

Vadon Sándor.

Mit vártunk a IV-dik színész kongressustól?

Debrecen, dec. 29.

A mindennapi élet bizon sok mindenre megtanítja az embert mai napság, midőn elegendő dolgot és foglalatosságot ad, hogy a napi keresményéből biztossá létezését. — A válságos idő- és viszonyok szülte bajok különböző irányban foglalják el a közönséget, — s meg kell vallani, hogy a figyelemből, melyet rendszeres körülmények között társadalmi műveltségünk emelésére fordítana, ma nagyon kevés járulhat, mert a pénztelenség által okozott anyagi gondok erre nagyon kevés időt, annál kevesebb áldozatot engednek.

A színészet szembeötölő hanyatlásának oka tehát első sorban a szomorú időkben, a pénztelen világban, s ennél fogva a közönségnek kényszerült közönyében keresendő. A közöny következtéséskép nem onnan ered, mintha szükségét nem éreznék a szellemi kiképzésnek, miután ez adja meg az embernek külsőleg úgy mint bensőleg a szép, a nemes iránti hajlamot.

A színészet hanyatlása azonban az utóbbi időkben kétszeres volt; mert annak nem csupán a közönség közönye folytán beállott penges volt okozója, de ahoz hozzájárult még az a sajnós körülmény is, hogy magok a színészet képviselői pályájok fenségese célját nem fogva föl kellőleg, a bajon úgy akartak segíteni, hogy a színészetet üzlettel degradálták. Kivételkötve nemzeti jellegéből, nagy adagnyi ünnegtagadás hozzájárulásával, a nemzet s franciaia slendrianizmus meghonosításán igyekeztek, s ezzel tonkretereték a „házaság,

a nemzetiségnek” jelszóval bíró tulajdonképi színészetet; megromították a közönség nagy részének izlését és érzékét. Így szülemlett a visszahatás, s így hanyatlott a magyar nemzeti színészet folyvást és folyvást a súlyedés meredélyén.

A IV-ik színész congressusnak tehát arról kellett volna gondolkoznia, hogy mi legyen az utja a bajok megszüntetésének, melyik s milyen legyen az első lépés, melyet tenne kell, hogy a szent ügynek végmegbomlása felé akadályt vessen? Multkori cikkünkben elmondottuk, hogy egy országos szini tanoda létesítése első sorban is mily üdvös intézkedés volna a színészetre nézve; elmondottuk, hogy a színész és igazgató közti viszony rendezésére szintén óriási szükség volna; ebből kifolyólag kimondhatjuk ma, hogy a színész kongressusnak utóbbi tanácskozása teljesen elévesszett volt, mert még azon kérdéseket is jónak látta mellőzni, a mikre felelni előbb-utóbb kell; és azon visszaéléseket szó nélkül hagyni, miknek elejét venni már is elérkezett az idő.

Megvitatandó az a kérdés, hogy a magyar színészetet lehet-e üzletgággá lealacsonyítani, melynek köpenye alatt a szent céllal épen homlokegyenest ellenkező üzelmek követelhesenek el? Nem ereszkedünk annak fejtegetésébe, hogy mit értünk ez üzelmek alatt; különböző természetűek azok, s minden kisebb-nagyobb vidéki városban, hol szintársulat van, föltalálhatjuk.

A magyar miniszterium pedig, melynek figyelme bölcs apai gondoskodással kiterjed mindenre, kissé szűkmárbabb lehetne a concessiók osztogatásában; mert fájdalommal esik kimondanunk azon biztos tudomásunkat, hogy hazánkban oly egyén is nyert szintársulat alkíthására concessiót, a ki sem írni, sem olvasni nem tud. És ez egyének szintársulata valóban működik is.

Kérdjük tehát, oly egyén, ki a műveltségnek a b c fokáig sem emelkedett, ki az oktalan állattól csak annyiban különbözik, — hogy két lábán s nem négy lábán jár: minő indulattal, minő fogalommal vezethet egy szintársulatot, melynek hivatása nemzeti nyelvünk, általában közmívelődésünk fejlesztése? Ez csak egy példa, de hány lehet még!

A IV-ik színész congressus ennél fogva üdvösebb dolgot nem cselekszik, ha tanácskozása tárgyává teendő vala a fent elsoroltakat, és azon gondolkodik, hogy a színészet méltósága érdekében miként vegye elejét a bajoknak.

Grünwald József.

Levelek egy falusi lányhoz.

— Asszonyok is olvassatják! —

Kedves Hugom! Jön a farsang a lányok évszaka.

Sokan lesznek talán a mi kedves lánykaink közül, a kit először most vezetnek be az életbe, a mint mondani szokás.

Mily csalódás; Az „első lépés,” is mily hamis uton vezet! Talán nem is gondolják sok ti, hogy a báltermebből rendesen ki van zárva — a valódi, az igazi élet, s ott a legtöbbször csak festett színben, kölcsönzött alakban jelen meg az,

És nektek azt mondják, hogy a bálban lépnek az — életbe.

Oh ha az élet olyan volna!
De itt a zene hangjait a szenvedők és éhezők jayszavai válják fel; a ruha helyett először is kenyérre gondol a jó anya, s az a szemvakító fény nem található fel sehol. No az igaz, hogy táncolunk az életben is eleget, csak hogy itt a nyomorúság hozza lábunk alá — a keserves nótát.

Majd meg ismeritek a kép ez oldalát is.

Rosz szokás az, hogy a lányokkal legelőbb az életnek nem árny, hanem fényoldalait ismertetik meg.

Bemutatják a leányt a világnak — a bálban. Ez a divat.

Sajnos. Vajon kik képezik a világot, már t. i. azt, a melyik ott van a bálban? — Ugy-e, hogy a különböző foglalkozásu emberek, a kik mindnyájan dologgal keresik kenyereket?

Nem úgy illenek-e hogy „e világnak,” a kis lányt is munka közben mutassák be?

Eznek kellene lenni első lépésnek —

„az életbe.”

De hát nem irigylem én a ti farsangi vigalmaitokat kedves hugom! Bár minél több élvezetet s örömet szerezhettek én is szeretett nemzetem részére!

Nagyon jól tudom, hogy — a mai viszonyok közt — a bált el nem kerülhetitek. Féltől nem akarok én oda hatni, hogy te számírd magad az oly társaságból, s reme-teségre kártyázás mellett magános szobád csöndében számlálgasd tűnő napjaidat.

Ez nem ártalmatlan.
Csak egyre kérek. Jegyezd meg jól, s ne feledd soha, midőn a tánctermek büvös fénye tündérvilágként áll előtted, ne feledd — kérlek — ama közmondást:
Nem mind arany ami fénylik.

Unalmasnak fogod találni — képzem — elmékedéseimet. Miért is irók inkább, minthogy ilyenekről beszéljek, ugy-e?

Sajnálattal is tapasztalom, hogy kor társaid közül — kedves hugom — sokan inkább hallgatnak az ily beszéd helyett a konyhacselédek ajkairól a rémségeket s nem egyszer a csintalan tréfálgatásokat.

Még az is megtörténik néha, hogy a „házi kisasszony”, az ilyenekben vetélkedik a cseléddel, mikor már kijött a neveldeből.
Szegény nővédek! Szegény leány!
És most fogadd bucsuid-özletemet kedves hugom!
Mig találkozunk! Boldog újévet!

Dr. Tolle.

— **Féltreírás.** Leonie kisasszony egy párisi külvárosi színház legsinosabb művésznője. Nem csoda, hogy sok udvarlója akad. Valamelyik este egy bizalmas barátjával Alphons d'J... bároval vacsorált. A beszélgetés véletlenül Voltairere tévedt. — „Ki az? kérdezte naivul a kicsike. „Hogyan? Te nem ismered Voltairét? — „Nem én.” „Hát Racinet, Corneillet és Rousseaut? — Ugyan menj, Alfonz, te nagyon rosznak tarthatasz engem, ha azt hiszed, hogy már annyi ismerettségem volt — szolt s durcásan eltolta magát a tányért. — Nyugodjál meg, gyermekek, mondá mosolyogva a báró — azok az urak már rég meghaltak és nem tudnak többé csevegni. Megtörtént.

Egyház. Iskola.

A főiskolai tanárok felolvasása után.

A „Polgártárs” mult heti számában közölt cikkemet azon igérettel rekesztettem be, hogy ez alkalommal bővebb mértékű tájékoztatást adok azokon a felolvasásokon, melyeket főiskolánk hat jeles tanára tartott meg közelebb.

E méltánylás nem leend bírálat, de dícsimnusz sem leend, mert épen ez az mire azok nem tartanak számot. Nem személyes dicsőség, de a humanismus magasatos elvezette a derék igazgatót azon gondolatra, hogy városunk művelt közönsége részére a népszerű felolvasások tartását indítványba hozza, s a humanismus alapján tették meg a tanárok ezen áldozatot, midőn csekély belépti díjért, ritka élvezetben részesítik a közönséget.

Hallomás szerint több mint száz forint gyűlt be. Nem nagy összeg. De pótolja ez is azt az alapot, a melynek kamataiból szegény sorsú szorgalmas tanulók fogják segíteni.

Az első előadó G. G. G. Kálmán volt. Ismerjük őt a Shakespeare műveiről tartott felolvasásai után; ismerjük onnan is, hogy ő volt, ki megismertette közönségünkkel a XIX. század magyar irodalmát. A tanár ur huzamos ideig

Magános kereszt.

Szól a kereszt a sziklacúcon:
Erény, hűség az én művem;
Az üdvösség szelid hónapja
Nem juthat senki nélkülém.

Kinek lelkeben el nagy eszmé,
S szívet örök vágy hatja át,
Hozzám sóhajt nehéz napokban,
Bennem találja vigasztát.

S ki engemet visel könyezve,
A tűrni tudó szenvedőt
Imára, irgalomra intem,
S megváltom őt.....

Revicki Gyula.

Tükörcs darab az életből.

Tollraja.

Az élet utai kimérhetetlenek. Régi igazság, de mindig új marad. Csalatkozniék nagyon, a ki azzal hitgetné magát, hogy ő kiszámított terv szerint halad, s így földi pályáján semmi olyan nem fordulhat elő, a mi őt kitűzött céljának kerékvágásából kizökkenthetné.

Nincs felségesebb eszme a világon, mint az — élet, a lét. Ez a mindenség alapja, s a mi különféleséget tapasztalunk, az csak módzat.

Szent lelkesedéssel ragaszkodik minden lény az élethez. Nem azért, mintha a boldogság tartaná őt fogva, hanem pillanatról pillan-

artózkodott Oroszországban. Nem szórakozni, de tanulmányozni volt ott; figyelme és tanulmánya tárgyává tette az orosz népet minden nyilatkozatát, társadalmi viszonyait és szokásait. E tanulmányából tartott előadást. Nem tette azt papírra; elmondta a közönségnek úgy, a mint a behatások reminiscenciái a pillanatban fölébredtek nála. Oroszország viszonyai érdekelnék ben-
száket. Azt tartjuk a felvilágosodás századában az európai barbarizmus hazájának; s kit ne érdekelne, ha vajon ugy van-e? Géresi felvilágosi-
ást adott mindenről.

A második felolvasó Nagy Pál volt. A mindenkori kiválóan szeretett természettudományok köréből merítette előadásának tárgyát. Beszélt a villa mosságról. A természettudományok óriási léptekkel haladnak előre. Mindennap újat, meg újat hallunk, s az ezek iránti érdeklődés mellett szeretjük újabb meghallani a már régieknek mondható, de szerfölött érdekes vívmányok ismertetését. azoknak további fejlődéseit és tökéletesedését. Az előadó megismertett bennünket sok érdekes dologgal, mik annál is könnyebben lettek felfoghatóak, mert jól sikerült kísérletek mellett voltak előadva.

A hangtan nevezetes elméleteiről Pap József főrealtanodai ismertette a közönséget. A száraz elméletek, melyektől annyira irtózik sok ember, oly kedveltető alakban levének kö-
zölvé, hogy azt nemcsak mindenki megértte, de jól meg is jegyezhető. Itt hallottuk a telephon magyarázatát is.

G. G. G. Károly, a költészet hónapja vezette a közönséget. Az anákreoni dalokat ismertetette. Mi nem szólnuk róluk ezuttal semmit. A helybeli lapok s ezek közt lapunk is közölt belőle részleteket, kiki megszerezte magának azokból, a felolvasás kitünőségéről, a kellő meggyőződést.

Nagy Elek a keleten folyó véres háboru okát, a keleti kérdés történelmi fejlődését ismertetette. Leszállt a mult homályába; felderítte a török és orosz nemzet multját a főbb vonásokban, elbeszélte azon küzdelmeket, melyeket e két nemzet egymással folytatótt.

Az utolsó előadó maga a derék igazgató Békési Gyula volt, kiről köztudomásu dolog, hogy a minő kitünő nyelvtudós, épen oly mértékben van otthon a természettudományok minden ágában. Ő a csillagászat köréből vette tárgyát. Beszélt az üstökösök ról s a u é l l ó c s i l l a g o k r ó l. Mik az üstökösök és hullócsillagok, mi állanak azok; minők az égi testek pályafutása, mikor tüntek fel a legnevezetesebb üstökösök, mikor szokott lenni a legtöbb csillaghullás, stb. stb. kérdésekre a legvonzóbb modorban adta elő a felvilágosítást. Megmagyarázta, hogy nincs okunk félni attól a bekövetkezendőnek híresztelt eseménytől, midőn földünket valamely üstökös szét fogja rombolni....

Tudjuk és érezzük, hogy rendkívül hiányos vázlatot készítették. De bővebben kiterjeszkedni nem is akartunk. A ki hallották a felolvasásokat, azoknak nincs erre szükségük, s mi csak a jelen nem voltak részére akartunk egy kis tájékoztatást nyújtani arra, hogy érezzék fel a legnevezetesebb üstökösök létét.

Mert hát nagyon sokan voltak ugyan ezen előadásokon, de a mi részünkről sokkal nagyobb érdeklődést vártunk. A mily örömmel láttuk az ott levők érdekltségét, ép úgy sajnáltuk a távollevők közönyösségét.

Panaszkodni ugyan e sorok írója nem akar; annál kevésbé szemrehányást tenni. Csak azt kit ványa hangsúlyozni, hogy a közönségnek a saját érdekében minél tömegesebben kellene részvenni az ily népszerű előadásokon, mint a metlyeknek az a rendeltetése, hogy a műveltséget terjeszszék, hogy a tudományok elterjedését eszközölhessék.

A tanulói ifjuság mindig a legelismerésre méltóbb számmal jelent meg. Szeretjük látni az ifjuságunk a komoly dolgok iránti nagymérvű érdekltségét. Bizonyítvány ez arról, hogy nagy hivatásukat kellően tudják felfogni.

natra újabb és újabb reménysugarak világítják meg göröngyös utait.

Jaj az elbizakodottnak! Jaj annak, a ki reményt nem táplál, s a helyzetével ellenkező sorsra nincs elkészülve.

Az meghalt már életében.

I.
Magyarország azon részén, hol a felföld hegyláncok legközvetlenebbül gyönyörködnek az aranykalásokkal gazdag rónaság délibabos tündérléányaiában, ott a válponton a hegyek aljában, az alföld szögélyezete gyanán fekszik az egyszerű falu, melynek lakói a dús gazdag Felföldi Pált ismerik uralok.

A falu alsó részét a vidáman folydogáló Tisza mossa, partjain a fűzfák lombai vetnek árnyékot, — mintha a nap égető hevetől óvni akarnák a vigan uszkáló habokat.

Ezen a folyó partján diszlik Felföldi Pál ur kastélya; régi épület az, s ősi szokás szerint kapu sincs rajta, annak jeléül, hogy a vendégek oda éjjel-nappal mehetnek.

Felföldinek egyetlen leánya volt. Teréz még 5—6 éves, ki minden kényelemmel, a mit csak pajzán elméje kigondolhat, bőven el van látva. De azért, nem az az elkényeztetett leány ő, a ki játszó társai felett zsarnokoskodni akar. Barátságos, nyájas, finom érzésű. Épen oly vidáman eljátszadozott a biborbá öltözött gyermekkel, mint azokkal, a kiknek testét durva daróc fedé.

Legelőbbet látta a kasély szomszédságában lakó Virág Péter egyszerű ragaszkodó ember, Sándor nevű fiát, a kivel naphosszant eljátszadozott, kivel jó kedvvel el tudott társalogni és pedig úgy, hogy soha egyetlen szó-

Ugy hallottuk, illstre egy óvástuk a helybeli lapokból, hogy a derék igazgató újabb rendezései fog ily előadásokat. Nagyon helyesen! Elismerést érdemelnék az előadók a buzgóságért, a közönség pedig kimutathatja azt azon tetteivel, ha tömeges megjelenésével jutalmazandja az eshetőlegesen bekövetkező felolvasásokat, vagy előadásokat.

Gálos Imre.

— **Budapesti hírek.** —
és Váteria főhercegnő a nagy napja a budai városban fogtak időzni. — **Hausari Jakab** a városi intézetének világtalán zongoratanítója a m. izr. beteg ápoló és temetkezési egyelet javára január hóban hangversenyt fog rendezni több művész közreműködésével. — **A nép színházban** a „Kapitány kisasszony” előadása alkalmával Együd új Coupletteket énekel, a török ügy és Verhovay esetére vonatkozókat. Persze róppant tapsvihart keltezt. — **Mérték sikkasztó** és hamisító tolvaj egyelet alakult „Cruleger György és társa” czim alatt kik „Schember K és fia” mérleg és rézúra kereskedőtől egy év leforgata alatt mintegy 5—600 frt. értéket képviselő mérleget loptak.

A cylinder-kalapról.

— Ez is valami. —

Még e század elején általános viselet volt, nem jutott különböző osztályok egy tagjának sem eszébe, hogy magoknak igényeljék a viselési jogot; akár a 9, akár a 15 évesből, mint igaz magyar voltukat fíogatni szeretetők elméncége, a különböző nagyságu kalapokat szereti gyönyölni. Későbbi időben, hogy miért gyűlölte meg a szegény cylindert nagy Magyarországnak sarkantus népsége, annak okát nem látom azon vastag fátvöltől, melyet az ekkori viselt dolgokra vetettünk.

Nem akarom én ismétlni azon cikkeket, melyek gyűlöletből teremtettek s fogcsikorgatás közt születtek. Naiv kérdésül tétettek fel egy-egy Bezirksvorstandnak, hogy midőn cylinderét felteszi, hol van nagyobb hézág, a haja felett-é, vagy haja alatt?

Az is nagyon ismert dolog, midőn a falusi ember nem állhatva ellent kíváncsiságának, megkérdezte a pesti ifju urat, hogy „há osztán végig fej van abba a... micsodába?”

Pedig hasznos egy jószág, nemcsak addig, míg büszkén fénylik, simára keltől oldalai érdemesnek tartatik sétára vinni; de még akkor is, midőn szél s eső összekuszálta bolyhaival fel kerül a padlásra, hol az asszony-ném tojást tart benne, hanem épen a kotlós tyúkot ilteti reá.

Nincs nagyobb mulatsága a fővárosi népek, mintha vidékieket láthat, kiknek szerénységükkel csak jóhiszeműségük nagyobb. Arany-nak lát minden sárgát, s a gyümölcsalakura gyártott szappanba beleharap. S annál nagyobb zavarban van az emberek minéműsége iránt. Arany zsinórozatu bundában, ezüst fejt bittal bizony nem sokan sétálhatnak ebben a réz pilculás világban; a ki ugy jár, bezzeg gazdag ember lehet ám az. Legálább is báró, ha nem épen maga a — császár, s becsület tudásának nagy szegényére válnék, ha egy szerencsés jó napot meg nem eresztene azon ezüstös ruhájú urnak.

Azonban ha a vidékieket ez a fővárosiakat a cylinder hozza tévedésbe. Három osztály az, melynek embereit fel lehet ismerni.

A vacuuta sima aszfaltján, mint a téli sétahely ez egyetlen pontján megjelennek elegáns dandy-jei a „r”-el beszélő köröknek kezökben a hüvelyknyi sétabottal, fejükön a fénylő cylinderrel, szájköbük örökös hengeccsel. Ha nem tér ki előled, s inkább a kinézett egyenes vonalon haladva, a járólók hölgyek szobbeivel karambolázik — biztosra veheted, hogy a mágnsi osztály soraiában ha nem is egész, legalább fertály nyelvet elfoglal.

A cylindernek azon viselője, ki a „koro-

váltás sem volt köztük. Sándor mintegy 10 éves lehetett.

A büszke, gazdag ur, nem kedvelte sehogyssem, hogy az ő gyermeke, egy jobbágy fiával oly kedvesen tudja eljátszadozni a napokat, és mikor észrevette ezen jeleséget magához intette kis leányát s komolyan így szolt hozzá:

— Terézkém, neked nem illik olyan paraszt gyermekkel együtt játszani, mint az a Sándor, hisz te kisasszony vagy, aztán elrontja az a játékokat, ne játszál vele többé. Meglásd csak, mily szép cifra játékok veszek én neked. Ugy-e nem játszol többé Sándorral?

— De édes apám, Sándornak szép képes könyve van, s abból olvas nekem, már tudok is b-lóle verset a gólyáról, meg a fecskéről.

— Veszek én, kedves lányom azt is, nem vagy te a Sándor könyvére szorulva.

— De édes apám, Sándor azt mondta nekem, hogy olvasni is megtanít, már ismerem is a betűket az ő könyvéből.

— Node most már azt parancsolom, meg ne lássam udvarunkban többé azt a paraszt gyereket, mert kikergetem. Érted! Eredj, te te rosz leány.

Felföldi olyan ember volt, hogy jobban gyönyörködött a lovakban, mint abban, ha gyermeke ily okosan beszélt vele. Talán nem is érté ezt.

Neki csak arra volt gondja, hogy az ő leánya szép ruhában járjon, s az előtte gyűlöletes parasztoktól óvakodjék.

Teréz azonban nemesebb érzésű, s a szellemi élvezetekre — gyermekkorra ellenére is — több fogékonysággal bírt, mint édes apja.

na“ kávéház ablakából vagy ajtajában szemüvegezi a járókelőket, a társadalom azon osztályához tartozik, mely csak a fővárosok talajában tenyészik, mely az éjjeleket kóborolva, vagy kávéházba töltő hölgyek természetes lo-vagvá szegődött.

Van még egy harmadik nevezetes faja a cylinder viselőeknek.

Kiket reggeli órákban a felhajtott kabát-gallér közé hajtott nyakkal, sápadt arc és be-
esett szemekkel, látni látni valami látszó-
befeledések valamelyik szögletébe, szán-
talán rongálás és törés nyomaival a homályos-
sá lett cylinderrel fejű. Ez a nassi lovag!
Egész éjjel a kávéházban kártyaszal mellett ül, vagy az egyes nyerek, vagy a visszavonuló bankároktól koldulva „sápot”, kik ha vetnek neki egy pár garast, boldogul tetteék a hajdani gazdagságából s kényelméből kicsepegt, tönkre ment ügyvéd, mérnök, stb. urak.

Azonban ne gondold szives olvasó, hogy cylindernek csak a fentebb érintett három osztálybeli lovagok hordanak, vannak még számos mások s köztük magam is, s szépen kérek, hogy ha Debreczenben majd olyan viseletben látz, légy türelmes és szives a vasaltatási költségtől megkímélni.

Tóth Ödön.

— **Hugó Viktor** asztafiókjában mint a „Times” írja, egy költemény áll készen, melynek 2000 sora van. Címe: „A pápa.” A költő nem akarja kiadni, míg a szent atya él, de a mint IX. Pius halálának híré meghozza a táviró, a költemény azonnal megjelenik.

A föld jövőjéről.

Zárókérdés az „ösvilágról” szóló levelekhez.

(Levelek egy a természettudományokat kedvelő barátainknak.)

Kedves barátám!
Megelőző leveleimben előadtam, mi alakultak a világrendszerek? földünk fejlődését lehozta egész a mai napig, tanulmán zárókérdés a következőkben adom a föld j-jéről nézeteimet.

A csillagászat részéről rég elfogadott, hogy a világörök teremtése, valamint millió évekkel ezelőtt, ugy jelenleg is szaka datlanul foly és folyand végtelen időig.

A természetben minden ugyanazon törvényeknek van alá vetve, nagyt, kicsinyt, párányt, végtelen egy és ugyanazon törvények korlátoznak s e törvények uralmának pedig minden engedelmekedni tartozik.

Valamint a földön egyes földi élő lények fajostul, nemzedékestől elpusztulnak, ugy fog elenyészni a föld s a többi világ testek, hogy hamvaiból új és más világ ébredjen életre.

A földnek szintén meg van az ő fejlődése — mond a tudós — mint a természet bármely tárgyának, tehát az is egység, vagy egyéniség, csak hogy nem állat, növény, vagy ásvány országé, hanem egy magasabbé: a vilá-
lágok országé.

A föld nem létezett örökké s nem is fog létezni, mint egyéb látható test el fog enyészni ismét.

Bebizonyít tény az, hogy földünk közle-
ledik központja a nap köré, hogy végre azzal egyesüljön. Így visszatérés észlelhető az Enke-
féle üstökösön is.

Millió évek mulva a meleg ismét uralomra vergődik s a vegyi élet hatása a nagy mü vissza felé elkezd működni és valamint a hideg a gózt cseppekké, majd folyóvá átalakítja s később szilárdá tevő, ugy fogja a meleg a szilárd anyagot folyóvá, majd gózzé átalakítani.

Ez a természet törvénye, ha elérte kitűzött célját, visszafelé haladnia s újra kérdeznit azt, mire hivatva van.

A vegytan csalhatatlan számokkal tanítja a meleg azon fokozatait, melyekben földünket folyékony tengerré lehetne változtatni s azon törvényeket, melyek szerint a legkeményebb

De azért mégis ugy történt, hogy az apa akarta, Sándornak nem volt szabad a kastélyba menni.

Sándor azonban ezekről mit sem tudott, s a szokásos délutáni órákban képes-könyvével együtt ellátogatott Terézhez.

— Nem takarodol ki innen te gaz kölyök, — rivalt rá Felföldi, — meg ne lássalak itt többet, mert eltöröm a lábod.

Teréz félelmében nem mert kijönni a szobából, Sándor aztán szomorúan haza bal-
gott.

Alig mult el felóra, Teréz ott termett Sándornál, mintegy kiengesztelni akarva őt apja sértegetéseiről.

— Ne félj Sándor, eljövök én azért te hozzád minden nap, s megtanuljuk a többi verset is. Én is megkérem édes apámat, hogy vegyen nekem könyvet.

S a gyermekbarátság ismét a régi kerékvágásba tért.

Naponkiut találkoztak a nemes szívű gyermekek, s Teréz mindig tanult valamit. De apját hiába kérte, hogy vegyen neki könyvet, az csak ígérgette, de soha nem teljesíté igéretét.

... A fennebbi jelenet után egy évre Sándort értelmes szülei elküldték a közeli fois-
kolába, hogy tanulmányait tovább folytassa, s ha Isten megengedi is maga is igyekszik legyen belőle valami. A falu lelkésze azt mondta, hogy okos ember válhatik a fiúból, szép tehetséggel van megáldva, vétek volna nem taníttatni.

Teréz otthon maradt, gondosan óvta őt édes apja a népiskolától, nehogy valamiképp

anyagból előállíthatni a gőzt, ebből ismét azt, mit víznek stb. földnek.

Evek milliói elteltése mulva lassankint a hegycsúcsok a víz befolyása alatt elporladnak s a föld, mint egykor, tengerral lesz körül véve, a bomlatozó zsigerek vízbe merülnek s a rétegek a víz vegytani hatása alatt feloldódnak a gránittal együtt, — tovább foly az elemek harca; e harc borzasztó lesz. Nem az uralomért fognak versenyezni az elemek, hanem a létért s a rabiga alatt nyögött tűz felül fog emelkedni s befolyást gyakorolni a világtestek egygyé lételeire.

Ez időközben a föld mindig, mindig jobban közeledik a nap felé, a víz párává változik, az elemek nagy része benne feloldva, míg végre az egész test azzá lesz, mi volt, gőztengerré. S mint ilyen, elfoglalja azon tért, melyet mint gyűrű alkotott, — először, mint csillag nélküli üstökös bolyong tova, mig nem gyűrű alakot öltve, elvégre egyesülni fog a napot körül vevő fénykörrel.

Ez elenyészést a föld lakói nem fogják észre venni, a bómérsék változásával fokozottan elfognak tűnni az élő lények sorából, miután az élő kúpok a tengéletet, el előbb a száraz földi, majd a vizek.

A földhöz hasonlóan fognak elenyészni többi bolygók is holdjukkal egyetemben s foglalják el azon pontot, honnan kiindultak.

S legutoljára rá fogja magát venni a nap is, — befejezi pályafutását, — egyesül övével.

E közben a gyűrűk vonzódása nagyobb lesz — egyesülni fognak az átalakult nap testtel gőz alakjában forognak s bolyongnak tova.

Igy lesz az a többi naprendszerrel is. Az egész világ gőzzé alakul s újra kezdeni fogja működését, míg hasonló sors vár rá. Megállapodás a természetben nincs.

Kedves barátom! Eddig tart tanulmányaimból merített nézetem a világ multjáról, jelen s jövőjéről, kíváncsága szerint irásban foglaltam, reményem, azon ígértét, hogy kétélyeit közölni fogja velem, beváltandja.

Carinus.

— A Guillotine nem egyéb, mint magyarul „Nyaktilló”, vagyis olyan eszköz, melylyel emberek kivégzése alkalmával a bűnös nyakát metszik át egy pillanat alatt. Fentebbi nevet Dr. Guillotine híres francia orvos és országgyűlési képviselő nyerte, ki azt a francia rémuralom idejében, mint a hóhér pallos egy tökéletesebb alakját ajánlotta az akkori törvényhozásnak. A magyar országgyűlés a napokban végezvén be az új büntető törvény tárgyalását, miután abban a halálbüntetésnek továbbra is fentartását határozta el, egyszerűsmind elfogadta annak ama cikkét is, mely jövőre a kivégeztetésekre nézve s szavakban intézkedik: „a halálbüntetés zárt helyen nyaktillóval hajtatik végre.” Ezek után tehát azt hiszük mindenkinek van fogalma arról mi az ugynevezett „nyaktilló” vagyis „fejező gép” mely tulajdonképen nem is egészen francia, hanem régebbi, vagyis persz eredetű eszköz. A tudomány fűrkészései után kiderült, hogy az nem halálemel által kimutattak az eddigi tapasztalat szerint legrovidebb idő alatt s minden esetben, egész bizonyossággal beköszönt a halál, a mellett a kivégezéshez nem szükségesítik bizonyos személynét, mert azt a gép egyszerűsége éntérsére maga végzi el. A kormány készítettett is már egy példányt a javított szerkezetű „nyaktilló” ból, mely — mint szemtanuk állítják — igen egyszerű gépezetből áll. — Azok kedvéért, kik talán kíváncsiak reá, leírjuk itt szerkezetét. — Széles alapzatot két, mintegy 8 méter magas vöröse mázot magas gerenda áll, egymástól 5—6 deciméter távolságra. Egymással homlok egyenest levő oldalain vastinek vannak, s ezekhez jár fel s alá egy vékony pengélyű háromszögletű kés,

mely felül mázsányi mely felül mázsányi súlyokkal agasztható be. Ele harántason áll, zupnan és vág. Az oszlopok közt a talajon fekszik a nyakszorító, melynek kettős felső deszkája közt épen lesuhanhat a bárd. A csapódeszka sarokra jár s az elíteltet állva szíjjazzák rá, aztán lehajtatják, nyaka ekkor épen a szorítóban jut. A nehéz kést csigákon húzzák fel, az oszlopok felső keresztfái, mely egy drót, vagy zsinór érintésére azonnal lecsap egész súlyával a szorító deszka közé. A csapó deszkával szemben a gép másik oldalán egy fűrészpárral telt vörös kosár van s ebbe gördül a levágott fő. Az egész műtét 7—8 szempillantás alatt hajtható végre. Nálunk a Guillotine jövőben eredeti rémes alakjában fog szerepelni s az eddigi kötél általi kivégzés helyett a büntető igazságszolgáltatás parancs szavára készen állani. Óhajjuk, hogy minél ritkábban legyen reá szükség!

A tölgyek alatt.

(Margitsziget)

A tölgyek alatt Szeretek pihenni. Hova el nem hat Város zaja semmi. Zöld lomb közeim Áttörve az égből, S a rét mezein Vegyül árny- és fényfolt.	De tölgyek alatt, Valamerre jártam, Szülő honomat — Csakis ott — találtam S hol tengeg tünny Hajt s nem virul a tölgy; Volt bár Kanada, Nem lett honom a föld.
A tölgyek alatt Oly othonos itten! Éveim leopadt: Ime gyermek, lettem, Mint mikor a tölgy Sudart megmásztam, Hol seregély költ — S vígan madárszótam	A tölgyek alatt Még most is élülök: Bíró kép csalogat, Ábrándba merülök; Hajó-kerekek Zuhogását hallom „Hajrá, gyerekek!” A vízi malom!”
A tölgyek alatt Több egykoru társal Madárfiakat Kifeszíték nyársal Jó tűz lobog ott, Zizeg a kis bogrács S ha bealkonyodott, Haza már egy ugrás.	A tölgyek alatt Im meglep az alkony, Hűséb fúvalat Zörög át a parkon; Fehélt szemem rebben: Haza sietek, Jobb ott melegebben, Ki vén, ki beteg.
A tölgyek alatt Örömet valék én, Bár a madarat Hagytam utóbb békén. Gyermeki önző Korom, ifjú ábránd Veszti üszítész Szárnyára s tovább ránt.	A tölgyek alatt Vágyom lenyugodni, Ha csontjaimat Meg keltetik adni; De akárhol vár A pihenő hely várom: Egyszerűen, bár Tölgy lenne a fejjám!

Arany János.

— Fatinca muszka kiadásban. Suppé kedves operettje fura köntösben került e hó elején színpadra Riga muszka városban. A színházi igazgató hogy a szláv vért ne sértse s mégis jó izű komédiával kedveskedjék a tatároknak fölforgatta a darabot. Mert hát bizonyára megbotránkozunk azon a muszka szemérem, midőn, Izzet pasa Lydia hercegnét elragadja és háremébe viszi, s midőn a jó bolgár vér a háboruban majd a „szabadító” muszkat, majd a töököt árulja el azért hát a muszka estörök közti háborút a színház igazgató egyszerűen a török és magyarok közti háborúra változtatja. A muszka censura e történeti hűséggel végzett mulatságos cselekménye a következőleg bolondítja a muszka birkákat: Az első felvonás magyar táborban játszik Isaktsa török vár előtt, a második Izzet pasa háremében. A harmadik meg épen Triesztben. Gróf Gwari-lovitsch muszka generálisból csináltak magyar generális, mely gr. Pálnika Gyula nevet visel, míg Lydia hercegnét Rózsavölgyi Flórára keresztelték. Andrej vitsch Vazult Enzel Kálmánnak, Ossipet pedig Feketének nevezik, s muszka kadétok helyett magyar huszárok szerepelnek. Csak egy marad változatlan — Vuidort udvarában, mert hiszen már „uri ruhában” járt.

Év év után tünt el az enyészett homályába. Az idők változtak. S e változást leginkább megérezte a tiszaparti kastély, s annak tudára, Teréz, a ki minél gyönyörűbbre tölt, annál jobban ébredt arra az öntudatra, hogy a földi kincs nagyon mulandó.

Hisz a Felföldi-család ősi kastélya fellett már elhangzott a kőtyavetve siralmas dobpergése. S már csak irtalomból lakik ott még az egykori ur, lélekben, testben megtörve.

Sándor már ekkor kitűnő eredménnyel elvégezte iskoláit, s haza ment szüleihez, hogy külföldi utazása előtt bucsút vegyen tőlük.

Teréz és ő ekkor sem kerülhették el egymást. Hiszen az ő lelkeik jó és balsorsban összeforrtak már. S oly kedves jó barátok voltak még mindig, mintha most is a porban játszva olvasgatnák a képes könyvet.

Az öreg Virág Péter büszke volt fiára, s úgy igyekezett annak kedvében járni, mintha valami elkényeztetett leány lett volna.

Egy napon így szólítja meg fiát az öreg, balga feifogással s együgyű észjárással: — Fiam, ne járj oly gyakran ahoz a koldus Feiföldiékhez, hisz nincs azoknak a mindennapi betevő falatok sem. Úgy járnak naponként egyik háztól a másikig, ezt vagy azt kölcsön kérti — soha meg nem adom fejében. Nem tehozzád való nép az, ne menj oda többé.

— Hagyja el édes apám, ugy sem soká

ka, ki a törököknek és muszkáknak egyaránt kénje a vutkiért és aranyért. ez az egy szerepel mint bolgár a muszka rendőrség megfellekedett volna Hogy vutkit osztogattak-e szét még a darab mellé lelk-sítől, arról hallgat a muszka krónika.

Ipar. Kereskedelem.

— A kereskedelmi szerződésnek meghosszabbítása. A hivatalos lap egy miniszteri rendeletet tesz közzé, mely szerint az eddigi német és francia kereskedelmi és vámszerződések 1878. június 30-ig az olasz szerződés 1878. március 31-ig fentartattnak, illetőleg meghosszabbítattnak. Ennek kiegészítésül a „B. Corr.” ezt írja: Az olasz kormány nem akart tartósabb mint 3 havi meghosszabbításba beleegyezni, mert szándéka a Francia országgal megállapított új kereskedelmi és vámszerződést, melynek javaita most fekszik az olasz és francia törvényhozások előtt, 1878. április 1-ével életbe léptetni. Miután azonban a mostani osztrák-magyar-olasz szerződésében ki van mondva, hogy az 1863-iki olasz-francia szerződés vámtételei képezik ezen szerződésünk kiegészítő részét, ez peddig sokkal kedvezőbb mint az újabb megállapított olasz francia szerződés; Franciaország megkapta volna az eddigi osztrák-magyar-olasz szerződés kerüli jén át a mostani kedvezőbb vámtételeket, miután neki is biztosítva van a legtöbb kedvezmény szerződésében. Ezt akadályozandó, sürgeti most az olasz kormány egy új szerződés mi nél előbbi megkötését monarchiánkkal.

— A német kereskedelmi szerződés megkötése iránti tárgyalások január hó végén vagy február elején Berlinben ismét megfognak kezdeni. E tárgyalásban elfognak menni a közös kormány részéről Scwegel József báró osztály főnök és Glanz Hugó báró fogalmazó; a magyar kormány részéről dr. Matkovics Sándor osztálytanácsos, Salman Jenő báró osztálytanácsos és Mihalovics J. fogalmazó. Az osztrák kormány részéről mindeasetre Wagner Ign. osztálytanácsos és Klachberg Victor báró titkár; valjon elfog-e menni Bazant miniszteri tanácsos is most még nincs eldöntve.

Bécs, 1877. december hó 24.

Egy pár héttel ezelőtt történt, mikor a nap sugarai is gyakrabban bujtak elő rejtek helyükből és csalogatták a menni, a sétálni vágyó közönséget a kertekbe, sétahelyekre és ki a széles utcák kövezetére. Egy ilyen napon egyszer és pedig a délutáni órákban gondolkozva ültem egy padon a Ressel parkban, és bámultam az előttem elterülő kis kertecskét fáival, melyek a nap előtti sugarainak hatása alatt is csak folytatták megkezdett őszi álmaikat; bámultam a nagy fért Ressel, illetőleg annak monumentjét, mely után e kert nevé is kapta, ki találmánya — az első csavargózós costuálása — által az örök élek sorába lépett, ki egy egész világra kiható felfedezése által magának a valódi „nagy ember” nevet kiérdemelte. Így elmerengve magam előtt halom, hogy valaki hangosan megszólít „servus collega!” Hátra fordulok és látom, hogy az egy jó ismerős, ki vigrigó arccsal tekint felém. Mondhatom, hogy a vigrigó arc most megiehetősen kellemetlenül hatott reám, miután kedves gondolataim fonalát fél ben kellett általa szkitanom. Magam mellé ült padra és beszédünk tárgyát csakhamar „Tell Wilmos” előadása a Studentek által képezte. Elmondván ez iránti véleményemet egyszerűsmind kiemelteltem előtte, hogy mennyire dicseendő, hogy a Studentek tanulmányaikon kívül ily szív nemesítő dolgokkal is foglalkoznak, és miután óhajomat — hogy mennyire szeretnék egy általok rendezendő próbán je-

leszek még itthon. Addig oktatgatom, a mire lehet, Teréz kisasszonyt. Hisz ő gyermekkori barátam. Ő is ugy vonzódtott hozzám gyermekkoromban, midőn sz-rencsétlen édes apja eltölté tőlem.

Felföldi most már örvendett is, ha Sándor főkeresé őket. Mindig örömet elbeszélgett vele, s gyönyörködött, midőn leányával „okos dolgokról” beszélgettek, a mikhez ugyan ő édes keveset értett. A bábában megöszült Felföldi, Sándon édes apjával is szeretett már beszélni, s ugy eldicserde neki fiát, mintha csak a magáé lett volna.

De a válás ideje közelgett. Sándornak menni kellett kütűzött céja felé, hogy ismereteit a külföld tudományos intézeteiben gazdagítsa.

Keserves volt Sándor bucsuja, kivált Teréztől, a kinek sorsában teljes baráti részvételt osztott. De ezenkívül egyebet nem is tehetett.

Növelte az elválás fájdalmát még azon körülmény is, hogy az ősz Felföldi hirtelen nagy beteg lett, s látszott, hogy többé nem számíthat az életre, melynek gyászából neki oly bőven kijutott. Az ősz atyát csak egyetlen leánya, Teréz gondozta éjjel s nappal ott állott síró szemekkel ágya mellett.

Ily kínos helyzetben vált meg Sándor gyermekkori barátjától Teréztől.

Gyótról volt rá nézve is az a folytonosan előtérben nyúló gondolat, — mi lesz, a szegény leányból, ha egyedül marad a világon? Még annyi helye sem lesz, a hová árva fejét nyugodni lehatssa.

— Majd gondoskodik az árva és sze-

len lenni — kifejeztem, felálltam és menni akartam. Az én német pajtásom ekkor megváltja, hogy ő is be van írva az ügy résztvevői közt és kérdésemre hogy minő hivatalt fog a darabban elfoglalni pirulva és nevetve mondja „Ich bin ein Schweizer volk.” Már erre aztán én is jót nevettem, de egyszerűsmind felakarván használni a jó alkalmat elkértem tőle a jegyet, mely annak előmutatóját a próbánali jelenlévésre jogosítja fel. És miután így a jegy birtokában voltam ajánlottam magam és siettem teendőim minél előbb elvégezni, hogy este aztán a próbán jelen lehetsek. Egyszerűsmind megtudtam azt is, hogy miután a „Komische Oper”-ben már az előadások megkezdődtek a próbák ezental a „Strampfer Theater”-ben fognak megtartatni.

Elérkezvén a hat óra, utnak indultam és siettem gyors léptekkel a hosszú Käntnerstrassen végig. De mielőtt a kütűzött helyre mennék, betértem egy mellékutczába, hol Bécsnek legtöbb antiquariusa van. Czélon volt Tell Vilmoshoz a szöveget megvevni. Egy ily antiquarius előtt megyek el és hallom, hogy bent nagyban foly a végeladás. Jó lesz megnézni, gondolám és bementem. Itt volt aztán valódi odaadás, de nem eladás. Csak ugy adták a nagy vastag kötetű könyveket az 5 és 10 krajczárokért. En is neki bátorodtam és Klopsocoknak két kötet szindarabjait 10 és egy vagy 20 kötetű francia regényt 50 krajczárért megvettem. Természetes, hogy ott hagytam azon meghagyással, hogy majd elvittem. Sajnos, még maig is ott hevernek, mert a hordár sokkal többet követelt a hazavitelért mint a mennyiért azokat összesen vásároltam. Ezután átsiettem a Grabenen és a Tuchlauben nevű utca felé haladtam. Itt aztán, miután e táj egész n ismeretlen volt előttem, kerestem szememmel egy színház forma épületet. Sajátszerű alakjánál fogva csak nehezen tudtam rá akadni. Ez nem is csekély fáradsággal került, mert kívül üzlet, belül az udvaron üzlet és kávéház, fent a színház egyik épület részében az udvaron bent vendéglő. Ezek már még sem egy színház ismertető jelei. Áldva az eget, hogy hosszú barangolás után végre érttem, helyebb haladtam az udvar színe felé, hol egy csoport Studenthez csatlakoztam. A szinpad az udvar legbátsó részében van. Egy meglehetősen szép ajtó előtt állottunk meg és vártuk annak felnyitását. Pár perc múlva hallottuk is a nehéz zár nyikorgását és mi egy rozszant csiga lépcsőzetten haladtunk fel felé, hol két embernél több alig mehetett volna el egymás mellett anélkül hogy állásuk veszélyeztetne ne lett volna. E színház azon szerencsétlenek közé sorozhatta magát, mely bizonyos meg nem nevezendő okok által kénytelen volt előadásait szünetelt tartani. A szinpad roppant keskeny volt, olyan mint egy középszerű szoba szélessége. A színház maga c-inos volt, de a por födte padok elarúlak, hogy e helyiségben már rég nem működtek Thalia papjai közönség előtt. Egygyűlvén vártuk most már az egész ügynek vezetőjét és tanítóját Strakoscht, a „Stadttheater” nagy mesterét.

Ez alatt gondolatimnak szabad menetet adtam, és mi lehet természetesebb mint hogy legelső teendőm az volt magam elé varázsolni ezt a híres tanárt kiolt annyit hallottam már beszélni. Képzetelemben őt már öreg embernek festettem, hosszú fehér hajfűrtökkel megfésztelt arcvonásokkal és a németek legnagyobb részénél elmaradhatatlan pápaszemmel. Mennyire csalódtam azonban midőn 1/2 tájban hallom a sok „prosit” kiabálásokat, látom a sok kalapemelést és előttem áll egy férfi, kit ő Strakoschnak neveznek. Hogy lehet ez „ő”, mikor annak fehér firtjei vannak, mikor az már öreg ember és hova lett a pápaszem az orráról? — Csak aztán jutott eszembe, hogy bizony csak én gondoltam azt olyannak, és legjobb lesz a dologba beleegyezni. Előttém állott mondom egy kis ember igénytelen az első pillanatra, hosszú hajai voltak ugryn, de ezek

rencsétlenek legbübb atyja, a jó Isten ő róla is.

Sándor könyezve hagyta el szülőföldre szép határárt.

III.

Uj világ tárult fel a mi Sándorunk előtt. A külföld szellemi kincsibányáinak most már kellő közepében van. A tudományok tempoloma megnyitott előtte. Társadalmi kört csak most kell teremni. Jut még erre is idő a buvárkodás mellett. Eddig is be tudta ő az időt osztani.

Edinburg volt új lakhelye. Az angolok meglehetősen rokonszenveznek a magyar fiakkal, a mit ezt barátságos magukvisellete által szokták kimutatni. Alig volt oly este, hogy Sándor a ki különben is igen csinos termetű s tetsző ifjú volt, theára ne hivatott volna egyik vagy másik házhoz.

Szóval kellemes n teltek napjai, azaz hogy csak teltek volna, ha az emlékezet vissza nem varázsolja őt abba a tiszaparti kis magyar faluba, a melyben egy leányt, barátját oly nyomorban hagyta.

Hajh, itthon valóban a legerhezebb fellegek jártak. Teréz álmatlanul tölté éjjelét s nappalát. Síró hangjáról csak édes apja halálhőrgése volt kinosabb. Minden éő lénytől elhagyatva éledégték, csak tengették az irtalomban falatjaiból gyötrelmes éltöket. Még a remény is oda hagyta már taoyájukat.

Borzasztó állapot!

Az öreg Felföldi csaknem két hónapig mint élőhalott szivta be a levegőt, mely főtápláléka volt. Hosszan, merően nézte egyetlen leányát mindennap, ugy tetszett neki,

„el parasztosodjék”. Nevelőnt fogadott mellé s otthon taníttatta az aranyos kis leányt.

II.

Rosz idők jártak akkor a gazdálkodókra. A föld nem termett eléggé. S még hozzá, a Tisza áradása is segített, hogy a mi termett, az se juthasson a gazda birtokába.

Felföldi Pál is nagyon megérezte az idők mostohaságát, s vagyoni állapotna napról napra alább szállott, de azért uri gögéből mit sem engedett, csupán azokkal szemben hunyászkodott meg, a kik neki — pénzét kölcsönöztek.

Igen természetes, hogy Teréz nem érezte az anyagi gondok súlyát, sőt kedélyét napról napra élénkíté az a szorgalom, a mit a tanulás körül kifejtett. Nevelőnéje dicsekedve mondogatta, hogy szorgalmasabb tanítványa nem volt még soha, mint Teréz.

Sándor is csakhamar kitűnt tanuló-társai felett mind szorgalmas tanúlása, mind jó magaviselete által, s tanárai szeretetét nagyban kiérdemelte annyira, hogy kevés idei otlitéte után már jelentékeny ösztöndíjban részesült, később pedig taníttatása semmibe sem került.

A szünidőkre Sándor rendszeren haza járogatott, s ilyenkor mindig felkereste a kis Teréz, a ki szintén igen szépen fejlődött. Folyást egy elcsevegtek arról a mi tudtak, mintha még mindig a porban játszódoztak volna. Teréz fogékony lelke igen sokat tanult Sándortól, s megtanulta különösen azt, hogy az önmivelődés a legbecesebb kincs a világon.

Felföldi is szívesebben látta ekkor Sándor

— Majd gondoskodik az árva és sze-

szökek voltak, és a mi legfőbb éveinek száma alig haladhatta meg tul a harmincat.

A próba meg is kezdődött és én csakhamar átláttam, hogy bizony annak termett az az ember, oly csendes tudott hangjával a sok diák közt előteremteni, hogy a legkisebb nesz sem kerülte ki senki figyelmét. Mondom megkezdődött a próba, vagy jobban mondva a tanulás. Elővett ő külön mindegyik szereplőt, és husszor is hagyott vele egy szót elmondani, míg a helyes és igazi hangot el nem találta. Mutatta a mozdulatokat, megmagyarázta hogy mire célzott, vagy hogy mit akart Schiller azzal mondani, midőn azt a mondatot vagy szót papírra tette, mit kellett akkor az ő személynének érezni.

Az egész próba sok zaj és nevetés kíséretében ment véghez. Maga Strakosch, ki igen jól érezte magát a diákok közt, adott erre leginkább alkalmat. Az ilyen félekben nem gyakorolt Student, kit csak a lelkesedés buzgó lángja vezet, szerepét már a kulisszák közt kezdi elmondani és mikorára kijön a néző padra, mondókájával kész van, természetes, hogy volt aztán hallani való az öreg vagy — pardon — jobban mondva a fiatal; vagy mondja az egyikhez, ki nagyon lassan találta szerepét elmondani „Reden Sie, dasz Publikum cahlt ja“; egy másikhoz, ki ügyetlen mozdulataival nem találta épen a helyes állást el „Was Stehen sie dur, wie ein Schwam“ stb. Mutatta és elszavalta előttünk azt a jelenetet, midőn Melchtal megtudja, hogy atyja Gessler által megvakított. — Valóban elragadt bennünket és a meghatótt-ág mindenki arcán volt észrevehető.

Huszonöt próba tartatott összesen a darab át- és betanulására. Valóban bámulatra méltó türelem egy mestertől, kinek majdnem minden nap ugyanazon hibákat kell hallgatni, ugyanazokat javítani; és még sem csüggedt, sőt buzdit és lelkesít, tanít és oktat, bevezeti kis népét egy új világba, bemutatja nekik a valódi drámai jellemeket és előkészíti őket bár nem egy színészi, de művészi előadásra.

Milyen ritka áldozatkészség, milyen szép törekvés, milyen szép az eszme, mely az egész ügyet átengedi, mely az egésznek életet adott! A sok ellenségeskedés dacára is keresztülvihető tehát egy nemes eszme, a sok perlekedés dacára is a művészet iránti lelkesedés viszi tehát oda a győzedelmet! — Ez a gondolat táplálta a mi ifjainkat is és ennek köszönhető leginkább, hogy oly előadást nyertünk, melyből a művészi tanulmány valóban félreismerhetlen volt.

Mint gondolhatni is a színház és pedig a „Stadttheater“ zsnofóság felt meg kíváncsi emberekké, és pedig részint az ügy pártolói- val, részint pedig olyanokkal, kik kárörvendezve hozván fel a tavalyi ugyancsak a Studentek által színre hozott „Kauber“ előadásának csekély sikerét, a mostani felek is már előre óhajtották kimondani ítéletüket.

Feszült várakozással figyelt mindenki.

A függöny felgördült és Frank, a Stadttheater első rendű művészeje (a darabban előforduló női szerepeket a „Stadttheater“ női személyzete vállalta magára) egy gyönyörű, a Studentencomité egyik tagjától irt prologot mondott el, melyet roppant nagy tapsviharral követett. Erre aztán a „Tell“ overture következett gyönyörű szép zenéjével, és úgy látszott, hogy mindenki kezdett lelkesülni és igekezett tetszésének kifejezését adni. Majd maga a darab is megkezdődött és mondhatom, hogy ily élvezetes estét ritkán élt át az akkor jelen volt közönség. Egy Stauffacher állott előttünk, ki igazi ura volt szerepének, a hanghordozás, a mozdulatok mind meglepők voltak. A Rütli-téri jelenet, a mint mindnyájan esküre emelik fel kezeiket, oly általános hatást keltett, a csoportosítás itt oly művészi volt, hogy a „bravó“ és „brava“ kiabálásoknak vége sem akart lenni. Újra meg újra hívták elő a mestert, a szereplőket, mindenkit. Három koszu is repült a színpadra, az egyik

Strakosché volt, a másik Franké, a harmadik pedig Stauffacheré, a ki ez est legkiemelkedőbb hőse volt. — Meghatóan és mély érzéssel játszott Melchtal; Tell, bár hangja gyöngye volt, művésziessen és ritka tisztasággal mondta el azt a monologot, midőn a hajóból menekül és lesi Gesslert, kit orozva akar megvilkolni. A schweici nép szintén csupa Student és roppant nagy számban volt képviselve és kitűnően betanítva.

Az előadás végével a színpadról hangzottak a „prosit“ kiabálások; most ők éltették mesterüket, a kis Strakoscht, a nagy embert.

Bár volna minden szép eszme keresztülvitelének olyan sikere, mint a milyen volt a „Studentenvorstellung“-é, melynek célja volt a „Grün és Lenau Denkmäl“ felállításához az anyagi bevétel által hathatósan hozzájárulni!

Gottlieb Ferenc.

Hivatalos.

Uj mintájú külföldi levelek kibocsátása tárgyában a külügyminiszterium értesítette a hatóságot, hogy napszámosok és iparosok számára 15 frtos bélyeggel 5 kr a kiállítási díj egyéb ösztályok számára pedig 1 frtos bélyeggel leveleket adnak ki 1 frt díjért. Ezen intézmény jövő hó 1-jétől lép életbe.

Társadalmi életünk.

III. A könyvtárak.

A társadalmi élet fejlesztését s a művelődés emelését még a muzeumoknál is nagyobb mértékben s közvetlenebbül eszközlik a könyvtárak s csakugyan el is mondhatjuk, hogy ebben a tekintetben már sokkal jobban el van látva városunk, mint muzeumi gyűjteményekkel. Van t. i. a főiskolának egy jól rendezett gazdag könyvtára, melyre talán bábózás nélkül kimondhatjuk, hogy a kívánalmaknak tökéletesen megfelel; van a „debreceni kaszinó- nak“ is szép könyvgyűjteménye; van három „kölesönkönyvtárunk“, van a „Polgári körnek“ s „a kereskedő ifjak önképző-körének“ s külön-külön a maguk céljainak megfelelő könyvtárak.

Azonban vegyük csak szemügyre, mennyiben felelnek meg ezen könyvtárak céljaiknak s még inkább mennyire elégitik ki a nagyobb kívánalmakat? nem találunk-e valami nagy hiányt e téren is? Nem szólhatok semmit a „Polgári kör“ és „Az iparos ifjak segélyegyletének“ könyvgyűjteményéről, — minthogy azok katalogusa nincsen kezem között.

A „kölesönkönyvtárakról“ sincs sok mondanivalóm. Ezek, mint mindenütt, választék nélkül szolgáltatják az olvasmányokat, nem tekintvén azoknak irodalmi becsére, nem, sokszor még az olvasmány morális vagy immorális tartalmára sem. És ez némelyek szerint nagyon természetes is, minthogy azoknak „főfeladata“ nem az irodalom pártolása, még kevésbé a művelődés, hanem az olvasni szeretők unalmának elűzése, a mulattatás, főleg pedig a „Geschäft.“ Fájdalom, hogy így van!

A magánjelleggel bíró könyvtárak közül csupán „A kereskedő ifjak önképző-körének“ — és a „debreceni kaszinó-“ könyvtáráról mondhatok valamit. Nézzük tehát az előbbi.

Az 1876. évről kiadott könyvjegyzék szerint 1300 kötetnél többől állott már e könyvtár. Nem nagy szám az igaz, de mégis dicsegettel kell megemlékeznünk róla, mert csupán szakmáj, vagy szigoruan véve tudományos munka mintegy 258 van közte, tehát az egészek mintegy 20 százaléka. Jóval nagyobb lesz ezen százaléka, ha még az ismeretterjesztő képes lapok és folyóiratok s a classicus írók kötetit is ide számítjuk, mint a melyek szintén nem sorozhatók egészen a tisztán mulattató olvasmányok közé. Ezen esetben a komolyabb tartalom olvasmányokat magukban foglaló könyvek az összes köteteknek mintegy 35%-át képezik. Nem épen csekély arányszám,

főleg ha meggondoljuk, hogy az egylet életére még alig 8 évre terjed, s hogy a művelődési célon kívül még a segélyezés is igénybe veheti s veszi is a még nagyon is ifjú egylet gyöngye anyagi erejét. Valóban ily rövid idő alatt oly csekély erővel, csak is az egylet buzgó vezetőinek öntudatos és lankadatlan működése mellett lehet ily szép eredményt elérni. Kívánatos volna, hogy az ifjuság meg az által bizonyítanában tanulási vágyát és haladási képességét, ha legalább havonként egyszer saját ismeretkörükbe vágó tárgyakról felolvasásokat rendezze; így győződhetnénk aztán meg arról, hogy az a könyvtár nem tétlen, hanem valóban működő töke.

A „kaszinó-“ 1875. októberben kiadott könyvtári jegyzéke szerint volt annak könyvtárában mintegy 2400 kötet magyar könyv, melyből 1000 kötetnél többet tesz a komoly tartalmú könyvek, a hírlapok és folyóiratok száma, nem számítva be tisztán szépirodalmi, főleg divatlapokat, melyekben köz tudomásulag inkább csak a mulattató olvasmányokra fordítanak figyelmet. Van a kaszinó könyvtárában ezenkívül még számos idegen nyelvű munka is, melyek azonban, a mennyire a katalogusból kivethetem, nagyobbára csekély értékű vagy elavult művek.*

Tagadhatlan, hogy ha a szépirodalmi művek számát a komolyabb tartalom, vagy tudományos munkákkal összehasonlítjuk, a kaszinó könyvtárát még kedvezőbben találjuk, mint a kereskedő ifjakét, mert itt már mintegy 42%-át az összes könyvtárművelésnek a komoly tartalmú olvasmányok képezik.

Fazekas Sándor,

a keresk. isk. tanára.

(Vége köv.)

* Az összes idegen nyelvű mű 360 kötet, melyből csupán 84% komoly tartalom, beleszámítva a hírlapokat is.

Katonai rovat.

A honvédség kezelő bizottsági utasításának néhány §-áról

Írta: egy m. kir. honvédtiszt.

I.

A viszkereleti jogról.

A fennálló szabályrendelet vagy más szóval utasításoknak, — a melyeknek egyik részét a kezelő bizottsági utasítások is képezik, célja felől mindenkinél tisztább fogalom lehet; — nem más az, mint azon kettős, sokszor el- lentébe jövő — vagy ha ezen eset nem is létezhetnék, — de a legtöbb esetben egymás mellett haladó két érdek jogosult igényeinek csorbíthatatlan megőrzése, a mely a társadalmi helyes vezetésére, s egy az ösz- mint a magán tulajdon és vagyon megőrzésére hivatott államhatalom, és az annak parancsait teljesítő egyed érintkezései közepett, mondhatnánk minden pillanatban fel-felmerül.

Miután azonban az ily szabályrendeleteknek, éppoly helyességét, valamint előnyeit és hiányait, szóval fény és árny oldalait a gyakorlati élet van hivatva igazolni; s miután a szabályrendeletek szövegezésére által nem ritkán oly magyarázatok keletkezhetnek, melyek tán a szabályrendelet alkotását elrendelő fálambatalom azon célzataival, miket a rendeletek életbe léptetése által elérni akart, sőt akárhatott, — egészen ellenmondók: ennél- fogva ily, s hason esetekben a gyakorlati élet terén szerzett magyarázat adja meg a következő helyes irányt.

Mivel azonban még és ugyanazon dologban ha más és más szempontokból mérlegeljük az élénk felvett kérdést, — a kimondott ítélet különböző lehet; sőt miután nemcsak más és más szempontokból való kiindulás vezet- het bennünket egy dologban különböző irányba, hanem még lehetséges az is, hogy egy dologban, ugyanazon szempontból történő kiindulás után is szétágazók az előitéletek; mert hiszen mint a latin helyesen mondja „quod capite,

tot sensus;“ — azért az egyes vitás helyek minél több oldalról, s minél többek részéről való megvitatása felel meg ép úgy az egyed, mint az állam érdekében; sőt ez mind a két félre nézve mint ethikai kötelesség jelentkezik.

Ezen ethikai kötelességnek akar e sorok írója egész szerénységgel megfelelni akkor, a midőn a kezelő bizottsági utasítás egyenmely helyének értelmezését egész szerénységgel megkezdeni bátorodik, s a midőn, — nem vindicálván magának az értelmezés körüli infallibilitást, — a netáni önkénytelen hibákért előre is kéri az olvasó criticust „s alv o r r o r e!“

Lássuk tehát először is a kezelő bizottsági utasítás 20 §-át.

Az említett utasítás ezen szakasza az, a mely főleg arra van hivatva, hogy az egymással szemben érvényesülni akaró két érdek állítólagos sérelmeinek jogi orvoslást szerez- hessen; ezen szakasz van hivatva a követelő államhatalom s viszkerező egyed pecuniális érdekeit, — a kereseti s viszkereleti jog be- adhatási s elévülési határidejének praecis szabályozása, illetőleg megállapíthatása által — megővni. És mégis ezen szakasz az, melynek viszkereleti joga legtöbbszörre csorbítottatik.

A fennebb említett 20. §. 2-ik pontjában ez mondatik: „A kezelő bizottság köte- les ezekre t. i. a számvetéségi leletekre a számadási kiegyenlített azonnal eszközöltetni s ezt legfeljebb 30 nap alatt előterjesztendő foganatosítási kimutatásban igazolni; a sérel- mes nehézmény elleni viszkereletet pedig multhatlanul ehez csatolva előterjeszteni, ellen- kéző esetben a számvetéségi leletek hivatal- ból foganatosítandók.“

(Folgt. köv.)

Vidéki levelezés.

(Saját levelezésünkül.)

B.-Ujfalu, dec. hó.

A „Sárréti jótékony nőegylet“ alapítókéje gyarapítására az 1878-ik évi január hó 5-ken este a városház nagytermében zártkörű álarcos táncvigalmat fog tartani.

Az álarcos estély kezdete 7 órakor. Tánc kezdete 11 órakor. Belépti-díj a terembe 1 frt, karzatra 50 kr.

Felülfizetések a jótékony cél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak.

Az álarc alatt megjelenő t. vendégek ké- retnek a terembe való belépésnél a szelvényt a belépti-jegygyel együtt átadni, mi- vel ellen esetben belépésük meg nem enged- tethetnek.

Azok részére pedig, kik álarcot és ehez való jelmez-öltözötet óhajtanak: rendelkezés van tőve, hogy a bál napján és estéjén ilye- neket a városház egy e célra berendezett kü- lön szobájában, a „debreceni színház“ ruhatá- rából, szigorú titoktartás mellett kaphassanak. Egy öltözöt használati díja 1 frt o. é. — Ál- arcok darabja, minőség szerint a legméskélt- tebb árny.

Kényelmes öltözöt helyiségről is gondos- kodva lesz.

— Vidék. Orsovics Jenő honvéd- hadnagy karácsony napján Székesfehérvárott föbelötte magát. A komáromi első takaré- késpénztári részvénytársulat igazgatója Wirthl Károly, 67 éves korában elhunyt. Zólyomban tüzőtő egységlet alakult, az élén Thomka Gyula szolgabíró áll, már 180 tagja van. Hunyadi Imre úrményi uradalomban három nap alatt 1592 db. nyulat lőttek.

Szatmári Károly,

felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Főmunkatárs Vadon Sándor.

nokra; repeső szívvel várja azt, hogy ő legyen első, a ki neki legelső, s bizonyára legbensőbb üdvözlétét nyilvánítsa.

E nő Teréz volt, a kit Sándor azonnal felismert, s képzeltet, hogy mily édes volt e viszontlátás mindkét részről.

Sándor nagyon kíváncsi volt megtudni Teréz életkörülményeit s örömmel engedett a meghívásnak, hogy látogassa meg Terézt. — Högnye?! Talán ez lett volna első kötelessége, ha tudta volna, hogy ő itt lakik.

Vége Sándor megtudott mindent s bajos volna megmondani, hogy vajjon melyik örven- dett jobban ez új helyzetnek?

Két jobb barát nem volt a városban, mint Teréz és Sándor.

Oly bizalmasok ismét, mintha csak a porban játszanának most is, s a kis képes könyvet olvasgatnák. Csak hogy már más gondolatok foganak agyukban...

Egy év múlva Sándor és Teréz mint férj és feleség éleket együtt. Teréz odahagyta a nevelőnői állást, s érzelmeinek s gondolatainak egyedül tárgya — Sándor volt.

Es bajos volna meghatározni vajjon ak- kor voltak-e boldogabbak, mikor a porban ját- szottak, vagy most?

Akkor is, most is.

Tartson is nekik e boldogság a sirig.

Cimbora.